

О. В. ОВЧАРЕНКО, канд. екон. наук

Н. Ю. НАУМЕНКО, канд. техн. наук, доцент

УЗАГАЛЬНЕНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ” ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ

Резюме. У статті запропоновано узагальнене визначення поняття “економічна безпека регіону”, що враховує точки зору більшості дослідників та забезпечує його комплексне уявлення. Під час виконання дослідження було здійснено семантичний аналіз 24 різних визначень поняття “економічна безпека регіону” шляхом виділення в кожному з них родового поняття й істотних ознак. Аналіз показав, що в більшості визначень у ролі родового поняття використовується поняття “стан економіки регіону”. З-поміж істотних ознак, які дають змогу визначити поняття “економічна безпека регіону” як окремий вид поняття “стан економіки регіону” найбільш часто використовують такі: стійкість розвитку, стабільність розвитку, раціональне використання ресурсів, збереження (підвищення) якості життя, інтегрованість в економіку країни, захист інтересів населення, економічна незалежність, використання конкурентних переваг. У результаті здійсненого аналізу узагальнене визначення істотної ознаки “стійкість розвитку” в контексті розширеного уявлення запропоновано визначити як стан, коли економічна система здатна зберігати рівновагу, попри вплив кризових явищ і процесів, внутрішніх і зовнішніх загроз. Сформульовано узагальнене визначення істотної ознаки “стабільність розвитку” в контексті розширеного уявлення. Відповідно до результатів здійсненого аналізу запропоновано узагальнене визначення поняття “економічна безпека регіону”, що подає комплексне бачення цього явища й охоплює більшість наявних його визначень.

Ключові слова: економічна безпека регіону, семантичний аналіз, родові поняття, істотні ознаки, комплексне визначення.

ВСТУП

З огляду на те, що концепція економічної безпеки в Україні отримала свій розвиток у кризовий для країни період, який виявив низку внутрішніх і зовнішніх проблем, акцент у дослідженнях насамперед робився на національній економічній безпеці. У 2018 р. було ухвалено Закон України “Про національну безпеку України” [1]. Відповідно до положень цього Закону, національна безпека конкретизується в частині економічної безпеки. На жаль, на рівні регіонів подібних документів не має. Досить важливим є законодавчий аспект, оскільки економічна безпека України й економічна безпека регіонів, що її становлять, пов’язані між собою. Отже, розуміння термінів і показників економічної безпеки має бути однаковим або логічно пов’язаним на національному та регіональному рівнях [2, с. 18].

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Аналіз визначень поняття “економічна безпека регіону” підтвердив, що існує широкий спектр поглядів на це явище і відсутня єдина точка зору як з боку науковців, так і законотворців. Це зумовлено складністю цього явища, а також тим, що його дослідження здійснюється в рамках різних наукових напрямів та з різних

позицій. Вищезазначене зумовило необхідність побудови узагальненого визначення поняття “економічна безпека регіону”, яке врахує точки зору більшості дослідників і забезпечить його комплексне уявлення з використанням семантичного аналізу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питаннями вивчення проблем економічної безпеки, зокрема і на регіональному рівні, займалися такі українські й іноземні вчені, як В. М. Геєць, О. С. Власюк, В. І. Дубницький, В. І. Захарченко, Г. П. Козаченко, А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазишвілі, А. І. Татаркин, А. А. Куклін, В. К. Сенчагов, В. О. Богомолів, У. Айзард та ін.

Мета статті полягає в тому, щоб дослідити сутність поняття “економічна безпека регіону”, проаналізувавши наявні визначення та запропонувати його узагальнене визначення шляхом застосування семантичного аналізу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

З огляду на те, що концепція економічної безпеки в Україні отримала свій розвиток у кризовий для країни період, який виявив низку внутрішніх і зовнішніх проблем, акцент у дослі-

дженнях робився насамперед на національній економічній безпеці. Проблема розуміння та забезпечення національної економічної безпеки отримала свій розвиток у низці робіт, серед яких необхідно виділити: дослідження О. М. Головченко [3], А. І. Сухорукова та Ю. М. Харазішвілі [4], В. А. Предборського [5], А. М. Гуменюка [6], а також колективну монографію “Економічна безпека України” за редакцією В. Г. Федоренко, І. М. Грищенко, Т. Є. Воронкової [7].

Так, О. І. Дічек [8, с. 29] пропонує розглядати економічну безпеку регіонів як складову національної безпеки країни, яка забезпечує конкурентоспроможність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки регіонів, нерозривно інтегрованих в економіку країни.

Цікавою є думка В. К. Сенчагова [9, с. 84], який характеризує економічну безпеку регіону як стан, у якому відсутні, зведені до мінімуму чи усунені зовнішні та внутрішні загрози збереження соціально-економічного та фінансового потенціалу регіону нижче рівня добробуту його населення.

Натомість Н. М. Ткачова [10, с. 17] комплексно підходить до характеристики поняття економічної безпеки регіону та визначає її як сукупність поточного стану, умов і факторів, що характеризують його стабільність, стійкість і поступовий розвиток економіки території, певну незалежність й інтеграцію з економікою України, та знаходить відображення в: можливості проводити власну економічну політику в межах України; спроможності безобвальню реагувати на різкі геополітичні зміни в Україні та забезпечувати прогресивний розвиток регіону в умовах дестабілізаційного впливу різних загроз; спроможності здійснювати важливі економічні заходи (не очікуючи на допомогу від центру), що пов’язані з невідкладними соціально напруженими ситуаціями, які викликані як локальними економічними негараздами, так і економічними помилками на державному рівні; спроможності на договірних засадах надавати допомогу суміжним регіонам, де наявна незбалансована економічна ситуація може негативно вплинути на економічні інтереси території; спроможності стабільно підтримувати відповідність чинних на території економічних нормативів загальноприйнятим у світовій практиці, або директивно затвердженим для території, на конкретний термін, що надає можливість для збереження (чи створення) гідного рівня життя населення.

Варто згадати підхід А. Л. Алексєєва, А. В. Алексєєва [11, с. 51] до розуміння економічної безпеки регіону як до сукупності умов і станів, які забезпечують передумови для економічної

безпеки країни й інтеграцію економіки регіону в економіку країни з метою формування таких якостей, як захищеність, гармонійність, постійна оновленість, конкурентоспроможність і ресурсоефективність.

Зокрема Е. Г. Казанцева та Л. Л. Харченко [12, с. 52] визначають економічну безпеку регіону як можливість й здатність його економіки поетапно поліпшувати якість життя населення на рівні загальноприйнятих стандартів, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз за оптимальних витрат всіх видів ресурсів і невичерпному використанні природних факторів, забезпечувати соціально-економічну та загальнополітичну стабільність регіону.

Поняття “економічна безпека регіону” є багатограним і складним феноменом. Існують численні його визначення, які відображають точки зору та підходи провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Результати здійсненого аналізу цих визначень засвідчують, що не існує єдиної точки зору щодо визначення поняття “економічна безпека регіону”. Деякі вчені розглядають це явище як сукупність поточного стану, умов і факторів, що характеризують стабільність, стійкість і поступовість розвитку економіки регіону. Деякі науковці визначають це поняття як комплексну структуру, що характеризує рівень відкритості економіки; інші — як складову національної безпеки країни; як сталий розвиток регіону; як раціональне використання ресурсного, виробничого й інноваційного потенціалу регіону тощо [8–12].

Зазначена ситуація є результатом використання різних методичних підходів, недостатньо дослідженістю понятійно-категоріального апарату явища економічна безпека регіону. Кожне з визначень цього поняття збагачує його розуміння, але жодне з них не дає вичерпної характеристики поняття “економічна безпека регіону”. Для розв’язання цієї проблеми було обрано шлях, пов’язаний з побудовою узагальненого визначення поняття “економічна безпека регіону”, яке охоплює більшість з наявних визначень цього явища. У ролі інструмента було використано методологічний підхід, що базується на найбільш відомому способі визначення понять — вибір родового поняття (класу), до якого належить поняття та встановлення істотних ознак, які характеризують видову відмінність цього поняття. Цей методологічний підхід передбачає три етапи, які описано нижче [13].

Перший етап — “Аналіз”. На цьому етапі збираються наявні визначення поняття, що досліджується. Потім кожне визначення поняття розкладають на складові, а саме — родові поняття (РП) та істотні ознаки (ІО) (рис. 1).

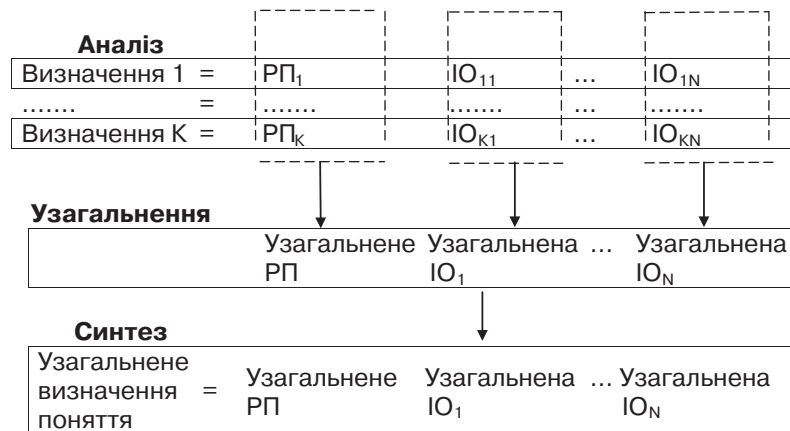

Рис. 1. Етапи побудовання узагальненого визначення поняття

Другий етап — “Узагальнення”. На цьому етапі до сукупності родових понять (РП₁, ..., РП_N), які були виділені на першому етапі, застосовують процедуру узагальнення. У результаті ми отримуємо узагальнене родові поняття. Аналогічну процедуру застосовують до кожної групи істотних ознак, які були виділені на першому етапі. Таким чином, ми отримуємо узагальненні істотні ознаки (ІО₁, ..., ІО_N).

Третій етап — “Синтез”. На цьому етапі до узагальненого родового поняття та сукупності узагальнених істотних ознак застосовується процедура синтезу, у результаті якої отримуємо узагальнене визначення поняття, що досліджується.

З метою побудови узагальненого визначення поняття “економічна безпека регіону” були використані 24 визначення цього поняття. Приклад структурування окремих понять представлено в **табл. 1**.

Родовими були виділені такі поняття: стан економіки регіону; стан, умови та фактори економіки території (регіону); зміна станів економічної системи регіону; стан соціально-економічного та фінансового потенціалу регіону; стан економічного розвитку регіону; сукупність умов і станів економіки регіонів; сукупність поточного стану, умов і факторів регіону; сукупність умов і факторів; регіональна економіка; стан економіки території; можливості й здатності економіки регіону; стан забезпеченості необхідними ресурсами; стан економіки регіону (держави); сталий розвиток регіону; вертикально-інтегрована чотирирівнева система; комплексна структура; сукупність господарюючих суб’єктів. Серед них варто виділити поняття “стан економіки регіону” і поняття, які можна розглядати як еквівалентні, а саме: стан, умови та фактори економіки території (регіону); сукупність умов і станів економіки регіонів; сукупність поточного стану, умов і факторів регіону; сукупність умов і факторів.

На відміну від родового поняття “стан економіки регіону”, вони доповнені словами “умови і фактори”. Відповідно до Академічного тлумачного словника української мови поняття “стан” означає обставини, умови, в яких хто-, що-небудь перебуває, існує [31, с. 137]. Таким чином, поняття “стан” охоплює поняття “умови”. Те саме стосується поняття “фактор”, у словнику визначено як причина, умова чи рушійна сила певного процесу або явища, що визначає його окремі аспекти чи характер загалом [32]. Тобто замість усіх цих понять ми будемо розглядати як родові поняття одне — “стан економіки регіону”.

Ще одну групу родових понять (стан економічного розвитку регіону; стан економіки території; стан соціально-економічного та фінансового потенціалу регіону; регіональна економіка; зміна станів економічної системи регіону; можливості й здатності економіки регіону) можна розглядати як еквівалентні чи майже еквівалентні поняттю “стан економіки регіону”. Тобто для більшості визначень поняття “економічна безпека регіону” в ролі узагальнюючого родового поняття варто розглядати “стан економіки регіону”.

Наступним кроком аналізу поняття “економічна безпека регіону” постає визначення його істотних ознак (**табл. 1**). Це дасть змогу визначити поняття “економічна безпека регіону” як окремий вид поняття “стан економіки регіону”. Усю сукупність істотних ознак (близько 90) можна розділити вісім груп:

- 1) стійкість розвитку (питома вага — 38 %);
- 2) стабільність розвитку (34 %);
- 3) раціональне використання ресурсів (7 %);
- 4) збереження (підвищення) якості життя (7 %);
- 5) інтегрованість в економіку країни (5 %);
- 6) захист інтересів населення (5 %);
- 7) економічна незалежність (5 %);
- 8) використання конкурентних переваг (4 %).

**Визначення поняття «економічна безпека регіону»,
їх родові поняття й істотні ознаки**

№	Визначення	Родове поняття	Істотні ознаки	Автори визначення
1	Економічна безпека регіону — це сукупність поточного стану, умов і факторів, що характеризують стабільність, стійкість і поступовість розвитку економіки території, органічно інтегрованої в економіку держави	Стан, умови і фактори економіки території (регіону)	Стабільність розвитку; стійкість розвитку; поступовість розвитку органічну інтегрованість в економіку держави	І. Є. Денежкіна, Д. А. Суздалева [14, с. 97]
2	Економічна безпека регіону — це послідовна зміна станів економічної системи, що характеризують його здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім дестабілізаційним чинникам з метою забезпечення реалізації інтересів регіону на основі ефективного використання конкурентних переваг	Зміна станів економічної системи регіону	Стабільність розвитку; стійкість розвитку; реалізація інтересів; здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім дестабілізаційним чинникам; використання конкурентних переваг	І. Г. Бабець, С. В. Сергієнко [15]
3	Економічна безпека регіону — це стан економіки, для якої характерна спроможність до самовиживання і розвитку в умовах реформування, присутності внутрішніх і зовнішніх небезпек та дії важкопрогнозованих чинників	Стан економіки регіону	Самовиживання; розвиток; в умовах реформування, присутності внутрішніх і зовнішніх небезпек та дії важкопрогнозованих чинників	А. М. Гуменюк [6, с. 73]
4	Економічна безпека регіону — це стан, в якому відсутні, зведені до мінімуму або усунені зовнішні і внутрішні загрози збереження соціально-економічного і фінансового потенціалу регіону нижче рівня добробуту його населення	Стан економіки регіону	Відсутні, зведені до мінімуму або усунені зовнішні та внутрішні загрози; збереження рівня добробуту населення	В. К. Сенчагов [9, с. 84]
5	Економічна безпека регіону — це сукупність умов і станів, які забезпечують передумови для економічної безпеки країни і інтеграцію економіки регіону в економіку країни з метою формування наступних якостей: захищеності, гармонійності, постійну оновленість, конкурентоспроможність і ресурсоефективність	Сукупність умов і станів економіки регіонів	Інтеграцію економіки регіону в економіку країни захищеність; гармонійність; постійне оновлення; конкурентоспроможність; ресурсоефективність	А. Л. Алексєєв, А. В. Алексєєв [11, с. 51]
6	Економічна безпека регіону і країни — це можливість здійснювати власну економічну політику, здатність до задоволення потреб, забезпечення стабільності і стійкого зростання	Стан економіки регіону	здійснення власної економічної політики; задоволення потреб; забезпечення стабільності; стійке зростання	Є. Н. Зіменкова, В. М. Ячменєва [16, с. 25]
7	Економічна безпека регіону — це забезпечення незалежності від впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, гарантування безпечного режиму роботи об'єктів управління для створення умов стійкого економічного зростання і умов для повноцінного життя населення	Стан економіки регіону	незалежність від впливу внутрішніх і зовнішніх факторів; безпечний режим роботи; стійке економічне зростання повноцінного життя населення	А. О. Сукрушева [17, с. 235]
8	Економічна безпека регіону – це забезпечення відтворення структур економічної системи регіону і активізація господарської діяльності в національній просторовій економіці	Стан економіки регіону	Відтворення структур; активізація господарської діяльності	А. Б. Чімітова, Є. А. Мікульчинова [18, с. 124]

№	Визначення	Родове поняття	Істотні ознаки	Автори визначення
9	Економічна безпека регіону — це сукупність умов і факторів, які характеризують стабільність економіки, стійкість і поступовість її розвитку, ступінь незалежності і інтеграції її з економікою країни, а також спроможність регіональних органів державної влади створювати механізми реалізації і захисту інтересів господарюючих суб'єктів, підтримання соціально-економічної стабільності територіальної спільноти	Сукупність умов і факторів (стан економіки регіону)	Стабільність розвитку; стійкість розвитку; поступовість розвитку; незалежність; захист інтересів; спроможність регіональних органів державної влади створювати механізми реалізації та захисту інтересів господарюючих суб'єктів; соціально-економічної стабільності територіальної спільноти	Т. В. Ускова, І. А. Кондаков [19, с. 39]
10	Економічна безпека регіону — це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення	Регіональна економіка	Стойке економічне зростання; розширене відтворення; прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення	В. І. Криленко [20]
11	Економічна безпека регіону — це стан економіки регіону, який забезпечує зростання доходів громадян регіону, підприємств, організацій і валового регіонального продукту вище темпів інфляції, а також здатність економіки регіону швидко відновлювати даний рівень зростання при настанні загроз ЕБР	Стан економіки регіону	Зростання доходів громадян регіону, підприємств, організацій і валового регіонального продукту вище темпів інфляції; відновлення зростання	А. А. Корабльова [21, с. 123]
12	Економічна безпека регіону — це можливість й здатність його економіки поетапно поліпшувати якість життя населення на рівні загальноприйнятих стандартів, протистояти впливу внутрішніх та зовнішніх загроз при оптимальних витратах всіх видів ресурсів та невичерпному використанні природних факторів, забезпечувати соціально-економічну та загальнополітичну стабільність регіону	Можливості й здатності економіки регіону	Поліпшувати якість життя населення на рівні загальноприйнятих стандартів; протистояти впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; оптимальні витрати всіх видів ресурсів; невичерпне використання природних факторів; забезпечувати соціально-економічну стабільність	Е. Г. Казанцева, Л. Л. Харченко [12, с. 52]
13	Економічна безпека регіону — це такий стан економічного розвитку регіону, що характеризується найбільш повним та раціональним використанням його економічного потенціалу, здатністю до самовідтворення, захищеністю від дії дестабілізаційних чинників, міцністю взаємозв'язків між елементами регіональної системи, що сприяє задоволенню економічних і соціальних інтересів населення регіону в ключі загальнодержавних інтересів	Стан економічного розвитку регіону	Раціональне використання економічного потенціалу; здатність до самовідтворення; захищеність від дестабілізаційних чинників; міцність взаємозв'язків між елементами регіональної системи; задоволення економічних і соціальних інтересів населення регіону в ключі загальнодержавних інтересів	Н. С. Вавдіук [22, с. 8]

Продовження таблиці 1

№	Визначення	Родове поняття	Істотні ознаки	Автори визначення
14	Економічна безпека — стан забезпеченості необхідними ресурсами на рівні, який дає змогу гарантувати розвиток і зростання економіки та соціальної сфери при достатньому захисті економічних інтересів від системи загроз зовнішнього і внутрішнього походження	Стан забезпеченості необхідними ресурсами	Розвиток і зростання економіки; захист економічних інтересів	А. М. Сундук [23, с. 5]
15	Економічна безпека регіону — це сукупність поточного стану, умов і факторів, що характеризують його стабільність, стійкість і поступовий розвиток економіки території, певну незалежність і інтеграцію з економікою України, та знаходить відображення в: можливості проводити власну економічну політику в межах України; спроможності безобвально реагувати на різкі геополітичні зміни в Україні та забезпечувати прогресивний розвиток регіону в умовах дестабілізаційного впливу різних загроз; спроможності здійснювати великі економічні заходи (не очікуючи на допомогу від центру), пов'язані з невідкладними соціально напруженими ситуаціями, які викликані як локальними економічними негараздами, так і економічними помилками на державному рівні; спроможності на договірних засадах надавати допомогу суміжним регіонам, де існуюча незбалансована економічна ситуація може негативно вплинути на економічні інтереси території; спроможності стабільно підтримувати відповідність чинних на території економічних нормативів загальноприйнятим у світовій практиці, або директивно затвердженим для території, на конкретний термін, що дає можливість збереження (або створення) гідного рівня життя населення	Сукупність поточного стану, умов і факторів регіону	Стабільність (стабільно підтримувати відповідність чинних на території економічних нормативів загальноприйнятим у світовій практиці, або директивно затвердженим для території, на конкретний термін); стійкість (збереження гідного рівня життя населення); спроможності безобвально реагувати на різкі геополітичні зміни в Україні та забезпечувати прогресивний розвиток регіону в умовах дестабілізаційного впливу різних загроз); поступовий розвиток; незалежність (можливості проводити власну економічну політику в межах України); інтеграція з економікою України; збереження (або створення) гідного рівня життя населення	Н. М. Ткачова [10, с. 17]
16	Економічна безпека — це стан, у якому народ, підприємство, регіон, держава можуть суверенно, без втручання та тиску зовні, визначати шляхи і форми свого економічного розвитку. Категорія економічної безпеки тісно пов'язана з категоріями економічної сталості, стабільності, незалежності	Стан економіки регіону (держави)	Економічний розвиток; економічна сталість; економічна стабільність; економічна незалежність	С. Г. Міщенко [24, с. 6]
17	Економічна безпека регіону — це сталий розвиток регіону, який сприяє подальшому вдосконаленню соціально-економічної та екологічної сфер, що узгоджені з загально-національними інтересами, та має дієвий, ефективний механізм виявлення й протистояння зовнішнім і внутрішнім загрозам	Сталий розвиток регіону	Удосконалення соціально-економічної та екологічної сфер; узгодження з загально національними інтересами; виявлення й протистояння загрозам	В. В. Кузьменко [25, с. 5]
18	Економічна безпека регіону — це вертикально-інтегрована чотирирівнева (національний та регіональний рівні, рівень підприємства та індивідуальний) система з розвиненими горизонтальними зв'язками (на кожному із зазначених рівнів), яка характеризується самодостатністю системи, забезпечує стійкість економіки від негативних зовнішніх та внутрішніх дій і сприяє її поступальному розвитку	Вертикально-інтегрована чотирирівнева система	Самодостатність; стійкість економіки; поступальний розвиток	О. М. Головченко [3, с. 15]

№	Визначення	Родове поняття	Істотні ознаки	Автори визначення
19	Економічна безпека регіону — це раціональне використання ресурсного, виробничого та інноваційного потенціалу; захищеність від дестабілізаційних чинників; міцність зв'язків між елементами регіональної економіки; збалансованість міжрегіональних та зовнішньоекономічних відносин		Раціональне використання потенціалу; захищеність від дестабілізаційних чинників; міцність зв'язків між елементами регіональної економіки; збалансованість міжрегіональних і зовнішньоекономічних відносин	А. І. Сухоруков [26, с. 5]
20	Економічна безпека регіону — це комплексна структура, яка характеризує рівень відкритості економіки, здатність регіону до самофінансування та підвищення якості життя населення і надає можливість ефективної реалізації експортного, інноваційного, інтелектуального та трудового потенціалу, що є об'єктивною передумовою протистояння зовнішнім та внутрішнім загрозам регіонального розвитку	Комплексна структура	Відкритість економіки; підвищення якості життя; ефективна реалізація потенціалу регіону; протистояння зовнішнім та внутрішнім загрозам регіонального розвитку	Р. В. Білик [27, с. 97]
21	Економічна безпека території — це такий стан її економіки, при якому на території є постійна можливість підтримувати прийнятні значення критеріальних показників, які заздалегідь задаються, тобто індикаторів економічної безпеки, економічна система здатна безболісно реагувати на виникаючі внутрішні і зовнішні загрози без лавиноподібного розвитку кризових явищ і процесів, в також створені умови сталого соціально-економічного розвитку та відтворення	Стан економіки території	Прийнятні значення критеріальних показників економічної безпеки; безболісне реагування на виникаючі внутрішні і зовнішні загрози; без лавиноподібного розвитку кризових явищ і процесів; сталий розвиток; відтворення	В. В. Криворотов, Н. Д. Ерішвілі, А. В. Каліна [28]
22	Економічна безпека регіонів — це складова національної безпеки країни та забезпечує насамперед конкурентоспроможність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки регіонів, нерозривно інтегрованих в економіку країни	Складова національної безпеки країни	Конкурентоспроможність; стабільність; стійкість; поступальність розвитку	О. І. Дічек [8, с. 29]
23	Управління економічною безпекою на регіональному рівні — це управління відтворювальними процесами в регіоні спрямоване на підтримку встановленого за науково обґрунтованими критеріями безпечного режиму роботи об'єктів управління та функціонування його окремих елементів	Управління	Підтримка безпечного режиму роботи	О. С. Шнипко [29, с. 223]
24	Система регіональної економічної безпеки — це консолідована відносинами власності, економічними інтересами, правовими та етичними регуляторами сукупність господарюючих суб'єктів, націлених на стійкий, ефективний, безпечний економічний розвиток	Сукупність господарюючих суб'єктів	Стійкий розвиток; ефективний розвиток; безпечний економічний розвиток; консолідована відносинами власності, економічними інтересами, правовими та етичними регуляторами	О. В. Власюк [30, с. 19]

Більш детально розглянемо перші дві групи істотних ознак, які мають найбільшу питому вагу (38 та 34 %). Перша група істотних ознак —

стійкість розвитку. До неї, окрім однойменної істотної ознаки “стійкість розвитку”, належать еквівалентні або майже еквівалентні ознаки,

а саме: стійкість економіки; забезпечення стійкості; самовиживання; міцність зв'язків між елементами регіональної економіки та ін.

Також до цієї групи належать ознаки, які надають розширене уявлення про неї:

- протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, дестабілізаційним чинникам;
- без обвального реагування на кризові явища і процеси та різкі геополітичні зміни.

Відповідно до вищевикладеного, узагальнене визначення наявної ознаки “стійкість розвитку” в контексті розширеного уявлення пропонується визначити так — це стан, коли економічна система здатна зберігати рівновагу, попри вплив кризових явищ і процесів, внутрішніх і зовнішніх загроз.

Друга група істотних ознак — стабільність розвитку. До неї, окрім однойменної істотної ознаки “стабільність розвитку”, входять еквівалентні або майже еквівалентні ознаки: поступальний розвиток; економічний розвиток; розвиток і зростання економіки; економічна стабільність; розширене відтворення; здатність до самовідтворення; самодостатність; забезпечення стабільності.

Також до цієї групи належать ознаки, які надають розширене уявлення про неї:

- соціально-економічна стабільність територіальної спільноти;
- зростання доходів громадян регіону, підприємств, організацій і валового регіонального продукту вище темпів інфляції;
- збалансованість міжрегіональних і зовнішньоекономічних відносин.

Відповідно до вищевикладеного, узагальнене визначення істотної ознаки “стабільність розвитку” в контексті розширеного уявлення пропонується визначити так — це стан, коли економічна система функціонує в стані рівноваги, зберігаючи незмінною свою структуру, а також забезпечуючи умови для підвищення якості життя і безпеки людини та навколишнього середовища.

Також важливо відмітити мінливість стану економічної безпеки регіону, його динамічність, який проявляється в тенденції до поліпшення чи погіршення.

Підсумовуючи аналіз наявних визначень поняття “економічна безпека регіону”, здійснений у контексті виділення родового поняття та істотних ознак, можна запропонувати таке узагальнене визначення цього поняття.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у статті побудовано узагальнене визначення поняття “економічна безпека регіону” шляхом структурування існуючих його

дефініцій (виділення родового поняття та істотних ознак), подальшого формування узагальнених родового поняття та істотних ознак з подальшим синтезом узагальненого визначення. Це стан і тенденції економіки регіону, що забезпечує рівновагу, попри вплив кризових явищ і процесів, внутрішніх і зовнішніх загроз, умови для підвищення якості життя і безпеки людини та навколишнього середовища, а також інтегрованість в економіку країни та економічну незалежність, раціональне використання ресурсів і використання конкурентних переваг. Таке визначення надає комплексне бачення цього явища й охоплює більшість з наявних його визначень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про національну безпеку України [Електронний ресурс]: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
2. Овчаренко О. В. Теоретичні аспекти дослідження економічної безпеки регіону як складової національної економічної безпеки / О. В. Овчаренко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. — 2019. — № 24. — Ч. 3. — С. 17–22. — (Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство).
3. Головченко О. М. Теоретико-методологічне забезпечення подолання загроз стабільному економічному розвитку регіонів України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.05 / О. М. Головченко; Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України. — Одеса. 2010. — 36 с.
4. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. — Київ: НІСД, 2012. — 368 с.
5. Предборський В. А. Економічна безпека держави: монографія / В. А. Предборський. — Київ: Кондор, 2005. — 391 с.
6. Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія / А. М. Гуменюк. — Київ: НІСД, 2014. — 468 с.
7. Федоренко В. Г. Економічна безпека України: монографія / В. Г. Федоренко, І. М. Грищенко, О. Ф. Новікова, О. В. Ольшанська та ін. — Київ: ДКС центр, 2017. — 462 с.
8. Дічек О. І. Економічна безпека регіонів — складова системи національної безпеки / О. І. Дічек // Вчені записки Університету “КРОК”. — 2013. — Вип. 33. — С. 24–30.
9. Сенчагов В. К. Экономическая безопасность: геополитика, глобализация, самосохранение и развитие / В. К. Сенчагов. — Институт экономики РАН. — Кн. 4. — М.: ЗАО “Финстатинформ”. 2002. — 128 с.
10. Ткачова Н. М. Механізми державного регулювання економічної безпеки регіону: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / Н. М. Ткачова; Класич. приват. ун-т. — Запоріжжя, 2009. — 40 с.
11. Алексеев А. Л. Теоретические подходы к определению понятия “экономическая безопасность” / А. Л. Алексеев, А. В. Алексеев // Приволжский научный вестник. — 2017. — № 1 (65). — С. 49–51.
12. Казанцева Е. Г. Безопасность и устойчивость экономических систем: конспект лекций для

- студентов / Е. Г. Казанцева, Л. Л. Харченко. — Кемерово : Кемеров. ин-т (филиал) РГТЭУ, 2012. — 80 с.
13. Капіталізація економіки регіонів України : монографія / Б. В. Буркинський, В. Ф. Горячук. — Оdesa : ІПРЕЕД НАНУ, 2014. — 293 с.
 14. Денежкина И. Е. Система показателей для мониторинга экономической безопасности региона [Электронный ресурс] / И. Е. Денежкина, Д. А. Суздалева // Эффективное антикризисное управление: науч.-практ. журнал. — Режим доступа: http://info.e-c-m.ru/magazine/66/eau_66_91.htm.
 15. Бабець І. Г. Проблеми методології дослідження сталого розвитку регіону в контексті економічної безпеки / І. Г. Бабець, С. В. Сергієнко // Економічний вісник університету. 2014. Вип. 22(1). С. 121-127.
 16. Зименкова Е. Н. Экономическая безопасность: региональный аспект [Электронный ресурс] / Е. Н. Зименкова, В. М. Ячменева // Проблемы материальной культуры — (Серия: “Экономические науки”). — Режим доступа: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/93802/05-Zimenkova.pdf?sequence=1>.
 17. Сукрушева А. О. Теоретичні аспекти поняття “Економічна безпека регіону” / А. О. Сукрушева // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Науковий журнал. — 2015. — № 3 (80). — С.231-238. — (Серія: “Економічна науки”).
 18. Чимитова А. Б. Вопросы устойчивого и безопасного развития экономики региона : учеб. пособие / А. Б. Чимитова, Е. А. Микутьчинова. — Улан-Удэ : Изд-во ВСГТУ. 2007. — 216 с.
 19. Ускова Т. В. Угрозы экономической безопасности региона и пути их преодоления / Т. В. Ускова, И. А. Кондаков // Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз. — 2011. — № 2. — С. 37-50.
 20. Криленко В. І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки [Електронний ресурс] / В. І. Криленко // Ефективна економіка. 2013. № 2. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1779>.
 21. Кораблева А. А. Исследование методологических аспектов экономической безопасности региона / А. А. Кораблева // Вестник СибАДИ. — 2013. — Вып. 6 (34). — С. 118-125.
 22. Вавдіюк Н. С. Діагностика забезпечення економічної безпеки держави на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.10.01 / Н. С. Вавдіюк. — Львів, 2005. — 20 с.
 23. Сундук А. М. Економічна безпека України в регіональному вимірі: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / А. М. Сундук. — Київ, 2006. — 20 с.
 24. Міщенко С. Г. Моделювання процесів управління економічною безпекою регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.03.02 / С. Г. Міщенко. — Донецьк, 2000. — 19 с.
 25. Кузьменко В. В. Економічна безпека та сталий розвиток: взаємодія на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01 / В. В. Кузьменко ; Донец. нац. ун-т. — Донецьк, 2007. — 20 с.
 26. Сухоруков А. І. Ефективність соціально-економічного розвитку та економічна безпека регіону (на прикладі Закарпатської області): аналіт. доп. / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. — Київ : НІСД, 2013. — 32 с.
 27. Білик Р. В. Інституціональне забезпечення економічної безпеки регіонів України / Р. В. Білик // Економіка і регіон. ПолтНТУ. — 2015. — № 4 (53). — С. 96-102.
 28. Криворотов В.В. Экономическая безопасность государства и регионов: учеб. пособие / В. В. Криворотов, Н.Д. Эриаигвили, А. В. Калина. — М. : ЮНИТИ-ДАНА. 2012. — 351 с.
 29. Шнипко О. С. Економічна безпека ієрархічних багаторівневих систем: регіональний аспект / О. С. Шнипко. — Київ : Генеза, 2006. — 288 с.
 30. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : вибр. наук. праці / О. С. Власюк. — Київ : НІСД, 2016. — 528 с.
 31. Словник української мови в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда; Інститут мовознавства. — Т. 1. — Київ : Наукова думка, 1970. — 799 с.
 32. Визначення поняття “фактор” у словниках і довідковій літературі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://pidruchniki.com/87686/pravo/viznachennya_ponyattya_faktor.

REFERENCES

1. Pro nacionalnu bezpeku Ukrayini: Zakon Ukrainy (2018). [The Law of Ukraine “On the national security of Ukraine”]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
2. Ovcharenko, O. V. (2019). Teoretichni aspekti doslidzhennya ekonomichnoyi bezpeki regionu yak skladovoyi nacionalnoyi ekonomichnoyi bezpeki [Theoretical aspects of the advancement of economic security for the region as warehouse national economic security]. *Naukovij visnik Uzhgorodskogo nacionalnogo universitetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosini ta sviitove gospodarstvo* [Science Visnik to Uzhgorod National University. Series: International Economical Vidnosiny and Sviitova Gentleness]. 24, 17-22.
3. Golovchenko, O. M. (2010). Teoretiko-metodologichne zabezpechennya podolannya zagroz stabilnomu ekonomichnomu rozvitku regioniv Ukrayini [Theoretical and methodological protection of podolannya of threats to stable economic development of regions in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa.
4. Suhorukov, A. I., & Harazishvili, Yu. M. (2012). Modelyuvannya ta prognozuvannya socialno-ekonomichnogo rozvitku regioniv Ukrayini [Modeling and forecasting of socio-economic development of the regions of Ukraine]. Kyiv.
5. Predborskij, V. A. (2005). Ekonomichna bezpeka derzhavi [Economic security of the state]. Kyiv.
6. Gumenyuk, A. M. (2014). Bezpeka strukturno-institucionalnoyi transformaciyi ekonomiki regionu: teoretichni osnovi ta prikladni aspekti [Security of structural and institutional transformation of the region's economy: theoretical foundations and applied aspects]. Kyiv.
7. Fedorenko, V. G., Grishenko, I. M., Novikova, O. F., & Olshanska, O. V. et al. (2017). Ekonomichna bezpeka Ukrayini [Economic security of Ukraine]. Kyiv.
8. Dichek, O. I. (2013). Ekonomichna bezpeka regioniv — skladova sistemi nacionalnoyi bezpeki [Economic security of regions is a component of the national security system]. *Vcheni zapiski Universitetu “KROK”* [Scientific notes of KROK University]. 33, 24-30.
9. Senchagov, V. K. (2002). Ekonomicheskaya bezopasnost: geopolitika, globalizaciya, samosohranenie i razvitie [Economic security: geopolitics, globalization, self-preservation and development]. Moscow.

10. Tkachova, N.M. (2009). Mehanizmi derzhavnogo reguluyuvannya ekonomichnoyi bezpeki regionu [Mechanisms of state regulation of economic security of the region]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Zaporizhzhia.
11. Alekseev, A. L., & Alekseev, A. V. (2017). Teoreticheskie podkhody k opredeleniyu ponyatiya "ekonomicheskaya bezopasnost" [Theoretical approaches to defining the concept of "economic security"]. *Privolzhskiy nauchnyy vesnik*. 1 (65). 49–51.
12. Kazantseva, Ye. G., & Kharchenko, L. L. (2012). Bezopasnost i ustoychivost ekonomicheskikh sistem: konspekt lektsiy dlya studentov [Security and sustainability of economic systems: lecture notes for students]. Kemerovo.
13. Burkynskiy, B.V., & Goryachuk, V. F. (2014). Kapitalizatsiya ekonomiky regioniv Ukrayiny [Capitalization of the economy of the regions of Ukraine]. Odessa, 293 p.
14. Denezhkina, I. Ye., & Suzdaleva, D. A. Sistema pokazateley dlya monitoringa ekonomicheskoy bezopasnosti regiona [The system of indicators for monitoring the economic security of the region]. *Informatsionnyy sayt nauchno-prakticheskogo zhurnalna Effektivnoe antikrizisnoe upravlenie* [Effective anti-crisis management]. Retrieved from: http://info.e-c-m.ru/magazine/66/eau_66_91.htm. <https://doi.org/10.17747/2078-8886-2011-3-96-101>.
15. Babecz, I. G., Sergiyenko, S. V. (2014). Problemy metodologiyi doslidzhennya stalogo rozvytku regionu v konteksti ekonomichnoyi bezpeky [Problems of methodology of research of sustainable development of the region in the context of economic security]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu* [Economic Bulletin of the University]. 22 (1), 121–127.
16. Zimenkova, Ye. N., & Yachmeneva, V. M. Ekonomicheskaya bezopasnost: regionalnyy aspekt [Economic security: regional aspect]. *Problemy materialnoy kultury* [Problems of material culture]. Retrieved from: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/93802/05-Zimenkova.pdf?sequence=1>.
17. Sukrushcheva, A. O. (2015). Teoretychni aspekty ponyattya "Ekonomichna bezpeka regionu" [Theoretical aspects of the concept of "Economic security of the region"]. *Zovnishnya torgivlya: ekonomika, finansy, pravo* [Foreign trade: economics, finance, law]. 3 (80), 231–238.
18. Chimitova, A. B., & Mikulchinova, Ye. A. (2007) Voprosy ustoychivogo i bezopasnogo razvitiya ekonomikiregiona [Questions of sustainable and safe development of the region's economy]. Ulan-Ude.
19. Uskova, T. V., & Kondakov, I. A. (2011). Ugrozy ekonomicheskoy bezopasnosti regiona i puti ikh preodoleniya [Threats to the economic security of the region and ways to overcome them]. *Ekonomicheskies i sotsialnye peremeny: fakty, tendentsii, prognoz* [Economic and social changes: facts, trends, forecast]. 2, 37–50.
20. Krylenko, V. I. (2013). Ekonomichna bezpeka regionu yak skladova zabezpechennya nacionalnoyi ekonomichnoyi bezpeky [Economic security of the region as a component of ensuring national economic security]. *Efektivna ekonomika* [Effective economy]. 2. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1779>.
21. Korableva, A. A. (2013). Issledovanie metodologicheskikh aspektov ekonomicheskoy bezopasnosti regiona [Study of methodological aspects of the economic security of the region]. *Vestnik SibADI* [Bulletin of SibADI]. 6 (34), 118–125.
22. Vavdiyuk, N. S. (2005). Diagnostyka zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky derzhavy na regionalnomu rivni [Diagnostics of economic security of the state at the regional level]. *Extended abstract of candidate's*. Lviv.
23. Sunduk, A. M. (2006). Ekonomichna bezpeka Ukrayiny v regionalnomu vymiri [Economic security of Ukraine in the regional dimension]. *Extended abstract of candidate's*. Kyiv.
24. Mishhenko, S. G. (2000). Modelyuvannya procesiv upravlinnya ekonomichnoyu bezpekoyu regionu [Modeling of management processes of economic security of the region]. *Extended abstract of candidate's*. Doneck.
25. Kuzmenko, V. V. (2007). Ekonomichna bezpeka ta stalij rozvytok: vzayemodiya na regionalnomu rivni [Economic security and sustainable development: interaction at the regional level]. *Extended abstract of candidate's*. Doneck.
26. Suxorukov, A. I., & Xarazishvili, Yu. M. (2013). Efektivnist socialo-ekonomichnogo rozvytku ta ekonomichna bezpeka regionu (na prykladi Zakarpat'skoyi oblasti) [The effectiveness of socio-economic development and economic security of the region (on the example of the Transcarpathian region)]. Kyiv.
27. Bilyk, R. V. (2015). Instyucionalne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky regioniv Ukrayiny [Institutional support of economic security of the regions of Ukraine]. *Ekonomika i region*. PoltNTU [Economy and region. PoltNTU]. 4 (53), 96–102.
28. Krivorotov, V. V., Eriaigvili, N. D., & Kalina, A.V. (2012). Ekonomicheskaya bezopasnost gosudarstva i regionov [Economic security of the state and regions]. Moscow.
29. Shnipko, O. S. (2006). Ekonomichna bezpeka iyerarichnyx bagatorivneyx system [Economic security of hierarchical multilevel systems]. Kyiv.
30. Vlasjuk, O. S. (2016). Nacionalna bezpeka Ukrayiny: evolyuciya problem vnutrishnoyi polityky [National security of Ukraine: the evolution of problems of domestic policy]. Kyiv.
31. Bilodida, I. K. (1970). Slovnyk ukrayinskoyi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv.
32. Vyznachennya ponyattya "faktor" u slovnykax i dovidkovij literaturi rezhym dostupu [Definition of "factor" in dictionaries and reference books]. Retrieved from: https://pidruchniki.com/87686/pravo/vyznachennya_ponyattya_faktor.

O. V. OVCHARENKO, PhD in Economics

N. Yu. NAUMENKO, PhD in Engineering, Associate Professor

GENERAL DEFINITION OF THE CONCEPT "ECONOMIC SECURITY OF THE REGION" BY APPLICATION OF SEMANTIC ANALYSIS

Abstract. The article has been proposed a generalized definition of the concept of "economic security of the region", which takes into account the points of view of most researchers and provides its comprehensive presentation. In the course of the study, a semantic analysis of 24 existing definitions of the concept of "economic security of the region" was carried out by highlighting in each of them a generic concept and essential features. The analysis showed that in most definitions the concept of "state of the region's economy" is used as a generic concept.

The analysis showed that in most definitions the concept of “state of the region’s economy” is used as a generic concept. The following are most often used as essential features that allow us to define the concept of “economic security of a region” as a separate type of concept “state of the region’s economy”: sustainable development, development stability, rational use of resources, preservation (increase) of the quality of life, integration into the country’s economy, protection of the interests of the population, economic independence, use of competitive advantages. As a result of the analysis, a generalized definition of the essential feature “development sustainability” in the context of an extended view, it is proposed to define how the state when the economic system is able to maintain equilibrium, despite the influence of crisis phenomena and processes, internal and external threats. The generalized definition of the essential feature “development stability” in the context of the extended view is proposed to define how the state when the economic system functions in a state of equilibrium, keeping its structure unchanged, and providing conditions for improving the quality of life and safety of man and the environment. Based on the results of the analysis, a generalizing definition of the concept of “economic security for the region” is proposed, which provides a comprehensive vision of this phenomenon and covers most of its existing definitions.

Keywords: economic security of the region, semantic analysis, generic concept, essential features, complex definition.

О. В. ОВЧАРЕНКО, к. э. н.

Н. Ю. НАУМЕНКО, к. т. н., доцент

ОБОБЩЕННОЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОНЯТИЯ “ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕГИОНА” ПУТЕМ ПРИМЕНЕНИЯ СЕМАНТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА

Резюме. В статье предложено обобщенное определение понятия “экономическая безопасность региона”, которое учитывает точки зрения большинства исследователей и обеспечивает его комплексное представление. В ходе исследования был проведен семантический анализ 24 существующих определений понятия “экономическая безопасность региона” путем выделения в каждом из них родового понятия и существенных признаков. Анализ показал, что в большинстве определений в качестве родового понятия используется понятие “состояние экономики региона”. В качестве существенных признаков, которые позволяют определить понятие “экономическая безопасность региона” как отдельный вид понятия “состояние экономики региона” наиболее часто используют такие: устойчивость развития, стабильность развития, рациональное использование ресурсов, сохранение (повышение) качества жизни, интегрированность в экономику страны, защита интересов населения, экономическая независимость, использование конкурентных преимуществ. В результате проведенного в статье анализа обобщенное определение существенного признака “устойчивость развития” в контексте расширенного представления предложено определить, как состояние, когда экономическая система способна сохранять равновесие, несмотря на влияние кризисных явлений и процессов, внутренних и внешних угроз. В статье сформулировано обобщенное определение существенного признака “стабильность развития” в контексте расширенного представления. Исходя из результатов проведенного анализа предложено обобщающее определение понятия “экономическая безопасность региона”, которое представляет комплексное видение этого явления и охватывает большинство из существующих его определений.

Ключевые слова: экономическая безопасность региона, семантический анализ, родовое понятие, существенные признаки, комплексное определение.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Овчаренко Ольга Вікторівна — канд. екон. наук, викладач кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», пр. Гагаріна, 8, м. Дніпро, Україна, 49005; + 38 (095) 028-72-00; sunylight@i.ua; ORCID: 0000-0003-2330-3234

Науменко Наталія Юрївна — канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», кандидат технічних наук, пр. Гагаріна, 8, м. Дніпро, Україна, 49005; + 38 (050) 614-34-16; nata.yu.naumenko@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0585-932X

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Ovcharenko O. V. — PhD in Economics, Lecturer of Department of Entrepreneurship, Organization of Production and Theoretical and Applied Economics of Ukrainian State University of Chemical Technology, Gagarin Avenue, 8, Dnipro, Ukraine, 49005; + 38 (095) 028-72-00; sunylight@i.ua; ORCID: 0000-0003-2330-3234

Naumenko N. Yu. — PhD in Engineering, Associate Professor, Associate Professor of Department of Entrepreneurship, Organization of Production and Theoretical and Applied Economics of Ukrainian State University of Chemical Technology, Gagarin Avenue, 8, Dnipro, Ukraine, 49005; + 38 (050) 614-34-16; nata.yu.naumenko@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0585-932X

ІНФОРМАЦІЯ ОБ АВТОРАХ

Овчаренко О. В. — к. э. н., преподаватель кафедры предпринимательства, организации производства и теоретической и прикладной экономики ГВУЗ «Украинский государственный химико-технологический университет», пр. Гагарина, 8, г. Днепр, Украина, 49005; + 38 (095) 028-72-00; sunylight@i.ua; ORCID: 0000-0003-2330-3234

Науменко Н. Ю. — к. т. н., доцент, доцент кафедры предпринимательства, организации производства и теоретической и прикладной экономики ГВУЗ «Украинский государственный химико-технологический университет», пр. Гагарина, 8, г. Днепр, Украина, 49005; + 38 (050) 614-34-16; nata.yu.naumenko@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0585-932X